

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2015 roku (sygn. akt I C 216/14) Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi I Wydział Cywilny w punkcie I uznał umowę darowizny zawartą w dniu 19 stycznia 2011 roku w formie aktu notarialnego przed notariuszem w Ł. P. L. za numerem Repertorium A 394/11 na mocy której Ł. W. darował T. K. nieruchomości położoną w Ł. przy ulicy (...), oznaczoną jako działka gruntu numer (...) o powierzchni 0,1271 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...) za bezskuteczną w stosunku do J. P., któremu przysługuje wobec dłużnika Ł. W. wierzytelność wynikająca z prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 16 marca 2011 roku wydanego w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygnaturze akt VIII Gnc 207/11, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Sosnowcu, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 24 maja 2011 roku. W punkcie II powyższego wyroku Sąd Rejonowy zasądził od T. K. na rzecz J. P. kwotę 3.539 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania w tym kwotę 2.417,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od wyżej wskazanego wyroku wniósł pozwany T. K., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. błąd subsumpcji przez niezasadne zastosowanie art. 528 k.c. do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, polegający na przyjęciu, że przeniesienie przez pozwanego własności darowanej nieruchomości na pożyczkodawców dłużnika, w efekcie czego w majątku pozwanego nie zostało żadne przysporzenie, należy uznać jako bezpłatną korzyść majątkową w rozumieniu tego przepisu;
2. naruszenie prawa materialnego przez wadliwe przyjęcie, że pozwany uzyskał korzyść majątkową w rozumieniu art. 527 § 1 k.c., skoro uzyskaną nieodpłatnie nieruchomość przeniósł na pożyczkodawcę dłużnika, nie uzyskując nic w zamian;
3. niezasadne przyjęcie, że wiedza pozwanego o świadomości działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli nie jest konieczna w okolicznościach niniejszej sprawy, gdy zgodnie z treścią art. 527 k.c. jest to warunek konieczny;
4. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez błędne przyjęcie, że rozporządzenie nieruchomości spowodowało lub pogłębiło stan niewypłacalności dłużnika w rozumieniu art. 527 § 1 i 2 k.c., skoro efektem darowizny było uzyskanie środków finansowych w postaci pożyczki, której wartość przekraczała kwotę zobowiązań;
5. błędne przyjęcie, że działaniem na szkodę wierzyciela była darowizna nieruchomości, gdy w takim kontekście należało rozpatrywać co najwyżej czynności dłużnika podejmowane z uzyskaną w zamian za darowiznę pożyczką, za którą mógł spłacić zobowiązania;
6. sprzeczne i nielogiczne przyjęcie, że pozwany nie udowodnił, aby skutek darowizny dłużnik nie stał się niewypłacalny nie powiększył stanu niewypłacalności, skoro z uzasadnienia Sądu wynika, że dłużnik był osobą majątną, z dowodów, że w zamian za darowiznę uzyskał pożyczkę w kwocie ponad 150.000 zł, przekraczającą wartość zobowiązań, zaciągniętą po dokonaniu darowizny, którą ostatecznie spłacił;
7. naruszenie prawa materialnego przez niezasadne przyjęcie, że z treści przepisu art. 527 k.c. wynika, że niewypłacalność ma istnieć na dzień wytoczenia powództwa, gdy z okoliczności niniejszej sprawy nie wynika, żeby ewentualna niewypłacalność dłużnika była następstwem rozporządzenia dłużnika, a późniejsza niewypłacalność z innych przyczyn, nawet istniejąca w dniu wyrokowania, nie spełnia warunków z art. 527 k.c.;
8. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. przez nierozpoznanie kwestii wskazywanego przez pozwanego w trybie art. 533 k.c. istniejącego majątku dłużnika w postaci samochodu N.;
9. rażące naruszenie przepisów procesowych tj. art. 227 k.p.c. przez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych o przesłuchanie zgłoszonych w celu obalenia domniemań prawnych wskazanych w art. 527 § 3 i art. 529 k.c. świadków,

co doprowadziło do pozbawienia pozwanego T. K. możliwości obrony jego praw i winno skutkować nieważnością postępowania na podstawie art. 379 pkt 5 k.p.c.;

10. naruszenie art. 529 k.c. przez zastosowanie domniemania prawnego wynikającego z tego przepisu przy prawidłowym ustaleniu faktycznym, że dłużnik Ł. W. znajdował się w dobrej sytuacji finansowej tzn, nie był niewypłacalny;

11. błąd w ustaleniach faktycznych będących podstawą rozstrzygnięcia przez ustalenie, że dłużnik Ł. W. w chwili dokonywania darowizny na rzecz pozwanego T. K. działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, gdy z akt sprawy wynika, że w zamian za darowiznę uzyskał środki finansowe;

12. naruszenie art. 6 k.c., art. 230, art. 233 § 1 k.p.c oraz art. 5 k.c. i art. 58 § 2 k.c. poprzez uznanie za nieudowodnione okoliczności dokonania przez powoda J. P. czynności prawnej przelewu wierzytelności z dnia 14 lutego 2014 roku jako sprzecznej z ustawą i zasadami współżycia społecznego, mimo że pozwany załączył do pisma z dnia 4 lipca 2014 roku dowody świadczące o tym, że powód, będący radcą prawnym, naruszając tajemnicę zawodową wykorzystał z korzyścią dla siebie informację uzyskaną w związku z wykonywaną pracą, co stanowi nie tylko przewinienie dyscyplinarne, ale też może stanowić przestępstwo z art. 266 § 1 k.k., a które okoliczności nie były przez stronę powodową kwestionowane, co doprowadziło do braku zastosowania przez Sąd art. 5 k.c. i art. 58 § 2 k.c.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm obowiązujących za obie instancje w przypadku uchylenia wyroku i oddalenia powództwa, lub kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm obowiązujących za drugą instancję w przypadku uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił.

Wartość nieruchomości będącej przedmiotem darowizny wynosiła na chwilę dokonania czynności 600.000 zł.

(bezsporne, ponadto dowód: umowa darowizny k. 11-12)

Obecnie brak jest majątku z którego można by przeprowadzić egzekucję. Przeciwno dłużnikowi w 2014 roku toczyły się bezskutecznie dwa postępowania egzekucyjne.

(pismo komornika k. 105)

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja pozwanego jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Sąd pierwszej instancji ustalił prawidłowy stan faktyczny, który Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własny.

Zasadniczo należało również podzielić rozważania Sądu Rejonowego, z zastrzeżeniami wskazanymi w dalszej części uzasadnienia.

Podstawą powództwa w niniejszej sprawie były przepisy art. 527 § 1 k.c. i n., statuujące tzw. actio P..

Zgodnie z treścią powołanego wyżej przepisu ustawy przesłankami skargi pauliańskiej są: pokrzywdzenie wierzycieli, jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a także wiedza lub możliwość przy zachowaniu należytej staranności – dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Czynność prawna jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu majątku dłużnika, który powoduje

niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Jednocześnie należy podkreślić, że chodzi o rzeczywistą niewypłacalność dłużnika, ocenianą według chwili wystąpienia przez wierzyciela z akcją pauliańską jak również chwili wyrokowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 503/07, LEX nr 496375). Ciężar udowodnienia tych przesłanek spoczywa na wierzycielu (art. 6 k.c.), przy czym w sytuacji gdy skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 528 k.c.). Stosownie zaś do § 2 art. 527 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Jak słusznie podnosi Sąd pierwszej instancji w sprawie niniejszej spełnione zostały wszystkie przesłanki dla uznania przedmiotowej czynności prawnej za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela.

Przechodząc do rozważenia zarzutów apelacji, przypomnieć należy, że w obecnie obowiązującej procedurze cywilnej sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 31 stycznia 2008 r., o sygn. akt III CZP 49/07 , Lex nr 341125).

W pierwszej kolejności odnieść się należy do podniesionego zarzutu naruszenia art. 227 k.p.c. przez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych o przesłuchanie zgłoszonych w celu obalenia domniemań prawnych wskazanych w art. 527 § 3 i art. 529 k.c. świadków, co doprowadziło do pozbawienia pozwanego T. K. możliwości obrony jego praw i winno skutkować nieważnością postępowania na podstawie art. 379 pkt 5 k.p.c.

Przede wszystkim w niniejszej sprawie nie miała miejsca nieważność postępowania. Zgodnie bowiem ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 8 lipca 2011 roku, IV CSK 603/10, Lex nr 1001332) oddalenie wniosków dowodowych strony nie może stanowić przesłanki nieważności postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony swych praw.

Odrębną kwestią jest to, czy taka decyzja procesowa Sądu była uzasadniona i czy nie uchybiła przepisom postępowania, tj. art. 227 k.p.c. Sąd Rejonowy oddalił wniosek o przesłuchanie czterech świadków na okoliczność sytuacji majątkowej dłużnika w chwili dokonania darowizny. Należy przyznać rację skarżącemu, że Sąd Rejonowy błędnie wskazał, że okoliczności dotyczące sytuacji majątkowej dłużnika, jego aktywności zawodowej, wypłacalności względem wierzycieli w czasie dokonania darowizny nieruchomości nie miały znaczenia dla oceny przesłanek skargi pauliańskiej. O ile rację ma Sąd Rejonowy, że pokrzywdzenie wierzycieli ocenia się na chwilę zaskarżenia czynności dłużnika, to stan majątkowy dłużnika może być istotny dla oceny działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Świadomość dłużnika w tym zakresie musi bowiem istnieć na chwilę dokonania czynności. Jednakże, teza dowodowa (mimo wezwania pełnomocnika pozwanego do jej sprecyzowania) nie obejmowała okoliczności działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Ponadto, Sąd Rejonowy słusznie wskazał, że okoliczności dotyczące stanu majątkowego dłużnika w chwili dokonania darowizny zostały już wykazane szeregiem dokumentów przedstawionych przez pozwanego, których powód nie kwestionował. Sąd dopuścił dowody z dokumentów, wnioskowanych przez pozwanego, na okoliczność sytuacji majątkowej dłużnika w chwili dokonywania rozporządzenia. Jak wynika z uzasadnienia wyroku były one podstawą ustaleń faktycznych w sprawie.

Z uzasadnienia wyroku wynika że Sąd I instancji miał na względzie posiadane przez dłużnika aktywa w chwili dokonywania darowizny, ale podstawą oceny Sądu w zakresie świadomości dłużnika, że działa z pokrzywdzeniem wierzycieli była okoliczność, że dłużnik wiedział o istniejącym zadłużeniu, toczyły się przeciwko niemu w tym czasie dwa postępowania egzekucyjne, a każda egzekucja po dokonaniu darowizny kończyła się bezskutecznie, z czego wynika że rzeczywisty majątek dłużnika nie wystarczał na spłatę długów.

Należy wskazać, że wniosek o przesłuchanie świadka A. W. został przez pozwanego cofnięty w toku postępowania. Świadek Ł. W. został zgłoszony na okoliczność tego, że nie wiedział o wydanym nakazie zapłaty, a nie na okoliczność swojej sytuacji majątkowej. Okoliczność ta nie miała znaczenia dla postępowania, gdyż niekwestionowane było, że dłużnik w chwili dokonania darowizny wiedział o długi (wystawionych fakturach).

Sąd m.in. na wniosek pozwanego załączył akta sprawy egzekucyjnej i z dokumentów zawartych w aktach sprawy wynikało, że w czasie dokonania darowizny przeciwko Ł. W. toczyło się kilka postępowań egzekucyjnych, co świadczy o tym, że dłużnik miał świadomość pokrzywdzenia wierzycieli. Dłużnik nie regulował swoich zobowiązań. Na powyższe wskazuje również okoliczność, że dłużnik utrudniał, a wręcz uniemożliwiał egzekucję, ukrywając ruchomości w postaci samochodów, nie odbierał korespondencji od komornika.

Wskazać ponadto należy, że nieuzasadnione jest również stanowisko pozwanego, że wyżej wskazane wnioski dowodowe miałyby skutkować obaleniem domniemań wynikających z art. 527 § 3 i art. 529 k.c.

Mając na uwadze powyższe zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. okazał się nieuzasadniony.

Odnosne zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., skarżący podnosił, że Sąd Rejonowy nie odniósł się w żaden sposób w uzasadnieniu do podnoszonej przez pozwanego kwestii posiadania przez dłużnika majątku wystarczającego do zaspokojenia wierzyciela w postaci samochodu N.. Pozwany przedstawił na tą okoliczność dowód w postaci informacji z ewidencji pojazdów. Wskazać należy, że Sąd powinien był przeprowadzić w ocenie prawnej rozważania odnośnie zaistnienia przesłanek z art. 533 k.c., a więc dokonać oceny czy pozwany wykazał, że wskazany składnik majątkowy pozwoli na zaspokojenie wierzyciela. Jednakże, Sąd Rejonowy czyniąc ustalenia faktyczne odniósł się do tej kwestii, zaznaczając, że komornikowi nie udało się w toku postępowania egzekucyjnego ustalić miejsca położenia samochodu N.. Z powyższego ustalenia wynika, że pozwany nie spełnił przesłanek określonych w art. 533 k.c., a uchybienie Sądu polegające na nieodniesieniu się w ocenie prawnej do tej kwestii nie miało wpływu na wynik sprawy.

Zgodnie z art. 533 k.c. osoba trzecia, która uzyskuje korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, może zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną, jeżeli zaspokoi tego wierzyciela albo wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika. W tym zakresie pozwany zarzucał, iż dłużnik posiada wystarczający majątek na zaspokojenie wierzyciela w postaci samochodu N..

Pozwany nie wykazał w żaden sposób, że jest to majątek wystarczający na zaspokojenie wierzyciela (ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na pozwanym), a nadto, jak wynika z dokumentów znajdujących się w aktach postępowania egzekucyjnego, przedmiotowy samochód stanowi współwłasność (...) Bank SA, a egzekucja z tego składnika majątkowego okazała się bezskuteczna. Pozwany nie podniósł żadnej okoliczności, z której wynikałoby, że stan ten uległ zmianie. Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie stanowisko Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażone w wyroku z dnia 19 lutego 2014 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 991/13 zgodnie z którym w art. 533 in fine k.c. chodzi o wskazanie takiego mienia dłużnika, co do którego można - z najwyższym stopniem prawdopodobieństwa graniczącym z pewnością - przyjąć, że pozwoli na zaspokojenie wierzyciela. Nie chodzi więc o samą możliwość prowadzenia egzekucji, której rezultat może okazać się w praktyce wątpliwy, lecz o uzyskanie przez wierzyciela realnego zaspokojenia. Skoro bowiem samo wskazanie mienia dłużnika może, na równi z zaspokojeniem wierzyciela, prowadzić do zwolnienia osoby trzeciej od zadośćuczynienia jego roszczeniu, musi to być mienie realnie służące zaspokojeniu.

Nie można także przyznać racji skarżącemu, że Sąd Rejonowy sprzecznie i nielogicznie przyjął, że pozwany nie udowodnił, aby wskutek darowizny dłużnik nie stał się niewypłacalny nie powiększył stanu niewypłacalności, skoro z uzasadnienia Sądu wynika, że dłużnik był osobą majątną, z dowodów, że w zamian za darowiznę uzyskał pożyczkę w kwocie ponad 150.000 zł, przekraczającą wartość zobowiązań, zaciągniętą po dokonaniu darowizny, którą ostatecznie spłacił. Po pierwsze, wskazać należy, że w ustaleniach Sądu nie znajduje się stwierdzenie, że dłużnik był osobą majątną. Sąd ustalił jedynie, że dłużnik w okresie dokonania darowizny prowadził działalność

gospodarczą, dysponował dziewięcioma punktami handlowymi oraz wartościowym parkiem maszynowym, posiadał stały punkt sprzedaży, korzystał z dofinansowania (...) S.A., z której warunków wywiązał się prawidłowo. Powyższe ustalenia nie są równoznaczne ze stwierdzeniem, że dłużnik był osobą majątną, gdyż Sąd ustalił jednocześnie, że w tym czasie przeciwko dłużnikowi były prowadzone postępowania egzekucyjne i posiadał on długi. Po drugie, niezasadne jest twierdzenie pozwanego, że zdołał udowodnić, że darowizna nie doprowadziła do jego wypłacalności ani też jej nie zwiększyła. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że każde postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi po dokonaniu darowizny okazało się bezskuteczne. Komornik prowadził egzekucję z rachunków bankowych, która każdorazowo okazywała się bezskuteczna, zajęte wierzytelności okazały sporne lub nieściągalne, a odnośnie samochodów, to wykazane zostało, iż były one obciążone prawami osób trzecich. Samochód N. stanowił współwłasność C. Bank w 49/100 części z tytułu umowy przeniesienia własności na zabezpieczenie. W toku postępowania egzekucyjnego wykazano, że zajęte przez komornika maszyny produkcyjne nie były własnością dłużnika, lecz innej osoby. Ustalono, że dłużnik nie posiada żadnej nieruchomości. Egzekucja okazała się bezskuteczna, co udowadnia niewypłacalność dłużnika.

W ocenie Sądu nieuzasadniony jest zarzut naruszenia art. 233 par k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że rozporządzenie nieruchomości spowodowało lub pogłębiło stan niewypłacalności dłużnika w rozumieniu art. 527 § 1 i 2 k.c., skoro efektem darowizny było uzyskanie środków finansowych w postaci pożyczki, której wartość przekraczała kwotę zobowiązań oraz zarzut błędnego przyjęcia, że działaniem na szkodę wierzyciela była darowizna nieruchomości, gdy w takim kontekście należało rozpatrywać co najwyżej czynności dłużnika podejmowane z uzyskaną w zamian za darowiznę pożyczką, za którą mógł spłacić zobowiązania. W ocenie Sądu Okręgowego zarzuty te należało potraktować jako zarzuty naruszenia prawa materialnego, gdyż do tej kategorii należy ocena, czy pożyczka uzyskana przez powoda mogła być potraktowana jako ekwiwalent dokonanej darowizny. Błędnie wskazuje pozwany, że uzyskana przez dłużnika pożyczka powinna być uznana za ekwiwalent za dokonaną na rzecz pozwanego darowiznę. Pożyczka, darowizna i przeniesienie własności na zabezpieczenie były trzema niezależnymi czynnościami prawnymi. W wyniku darowizny z majątku dłużnika wyszedł trwale element majątkowy w postaci nieruchomości o istotnej wartości majątkowej. Z kolei, zaciągając pożyczkę dłużnik nie tylko uzyskał środki pieniężne, ale zaciągnął również zobowiązanie, polegające na obowiązku zwrotu kwoty pożyczki, a zatem zwiększył swoje pasywa. Powstało po stronie dłużnika zobowiązanie do zwrotu środków pieniężnych wobec wierzyciela, który pożyczki udzielił. Majątek dłużnika uległ zatem ostatecznie zmniejszeniu o wartość przedmiotu darowizny, tj. o kwotę 600.000 zł. Z tych samych powodów na uwzględnienie nie zasługuje także zarzut błędu w ustaleniach faktycznych będących podstawą rozstrzygnięcia przez ustalenie, że dłużnik w chwili dokonywania darowizny na rzecz pozwanego działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, gdy z akt sprawy wynika, że w zamian za darowiznę uzyskał środki finansowe. Należy w tym miejscu zauważyć, że z materiału dowodowego sprawy nie wynika, aby dłużnik przeznaczył uzyskane z pożyczki środki spłatę zobowiązań względem wierzycieli, wręcz przeciwnie egzekucja skierowana do rachunków bankowych dłużnika okazała się bezskuteczna.

Zarzuty naruszenia prawa materialnego również okazały się nietrafne.

Przede wszystkim na uwzględnienie nie zasługują zarzuty naruszenia art. 528 k.c. oraz art. 527 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że pozwany uzyskał korzyść majątkową wskutek dokonanej darowizny oraz że przysporzenie to miało charakter bezpłatny. Nietrafnie podnosi skarżący, że w jego majątku nie zostało żadne przysporzenie, co w ocenie skarżącego miało być wynikiem przeniesienia własności nieruchomości na zabezpieczenie pożyczki udzielonej Ł. W.. Pozwany nie kwestionował, że własność nieruchomości została ponownie przeniesiona na niego po spłacie pożyczki przez dłużnika. Pozwany jest zatem nadal właścicielem nieruchomości. W jego majątku znajduje się zatem uzyskana wskutek darowizny korzyść. Przysporzenie to miało charakter bezpłatny, gdyż dłużnik nie otrzymał żadnego ekwiwalentu za dokonane przysporzenie. Nie można bowiem zgodzić się z twierdzeniem pozwanego, że przeniesienie własności darowanej nieruchomości na pożyczkodawcę dłużnika w celu zabezpieczenia spłaty pożyczki, po kilku miesiącach od dokonania darowizny stanowiło ekwiwalent za dokonane przysporzenie. Okoliczność, że pozwany przeniósł czasowo własność otrzymanej nieruchomości na pożyczkodawców dłużnika nie świadczy o odpłatności umowy. Nawet jeżeli dłużnik i pozwany działaliby w takim uzgodnieniu (na co nie przedstawiono jakiegokolwiek

dowodu), to można je rozważać jedynie w charakterze polecenia obciążającego obdarowanego. Sąd podzielił w tym zakresie stanowisko Sądu Rejonowego, że pozwany otrzymał bezpłatnie korzyść majątkową w rozumieniu art. 528 k.c.

W związku z powyższym za nietrafny należy również uznać zarzut niezasadnego przyjęcia przez Sąd, że wiedza pozwanego o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli nie była w stanie faktycznym niniejszej sprawy konieczna. Jak słusznie podkreśla Sąd pierwszej instancji przeciwko pozwanemu działa domniemanie z art. 527 § 3 k.c. oraz znajduje zastosowanie art. 528 k.c. Przedmiotowa darowizna dokonana została na rzecz brata dłużnika, a zatem pozwany jako osoba pozostająca w bliskim stosunku osobistym wiedział, iż uzyskuje korzyść majątkową z pokrzywdzeniem wierzycieli. Pozwany nie obalił domniemania prawnego przewidzianego w art. 527 § 3 k.c. Nawet gdyby przyjąć, iż pozwany nie wiedział, iż dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli dokonując darowizny, to zgodnie z art. 528 k.c. jeżeli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Pozwany w okolicznościach niniejszej sprawy nie musiał mieć wiedzy, że Ł. W. dokonując darowizny działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Niezasadniony jest zarzut naruszenia art. 529 k.c. przez zastosowanie domniemania prawnego wynikającego z tego przepisu przy prawidłowym ustaleniu faktycznym, że dłużnik Ł. W. znajdował się w dobrej sytuacji finansowej, tzn. nie był niewypłacalny. W tym miejscu ponownie wskazać należy że Sąd Rejonowy nie poczynił takiego ustalenia faktycznego w zakresie sytuacji majątkowej dłużnika. Ustalenia dokonane w tym zakresie przez Sąd nie są równoznaczne ze stwierdzeniem, że dłużnik znajdował się w dobrej sytuacji finansowej ani z brakiem jego niewypłacalności. Przede wszystkim jednak wskazać należy, że domniemanie z art. 529 k.c. znajduje zastosowanie nie tylko w przypadku, gdy w chwili dokonania darowizny dłużnik był niewypłacalny, ale również w sytuacji, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny, co czyni zarzut naruszenia art. 529 k.c. niezasadnym.

Nietrafny jest także zarzut naruszenia prawa materialnego przez niezasadne przyjęcie, że z treści przepisu art. 527 k.c. wynika, że niewypłacalność ma istnieć na dzień wytoczenia powództwa, gdy z okoliczności niniejszej sprawy nie wynika, żeby ewentualna niewypłacalność dłużnika była następstwem rozporządzenia dłużnika, a późniejsza niewypłacalność z innych przyczyn, nawet istniejąca w dniu wyrokowania, nie spełnia warunków z art. 527 k.c.; Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, utrwalone w doktrynie i orzecznictwie, że pokrzywdzenie wierzycieli, a zatem niewypłacalność dłużnika lub jej zwiększenie wskutek dokonania czynności, należy oceniać na chwilę zaskarżenia czynności skargą pauliańską oraz chwilę orzekania. Zbędne jest w tym zakresie powtarzanie rozważań prawnych Sądu Rejonowego, które Sąd Okręgowy w pełni podziela. Nie ulega wątpliwości, że pokrzywdzenie wierzycieli musi pozostawać w związku przyczynowym z czynnością dłużnika objętą skargą. Nie ma jednak racji skarżący, że z okoliczności niniejszej sprawy nie wynika, żeby niewypłacalność dłużnika była następstwem darowizny dokonanej przez dłużnika. Słusznie wskazał Sąd Rejonowy, stwierdzając wykazanie tej przesłanki przez powoda, że prowadzone przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne, wszczęte zaledwie kilka miesięcy po dniu dokonania darowizny okazało się bezskuteczne i aktualnie brak jest majątku dłużnika do którego można by skierować egzekucję. W tym kontekście wyzbycie się przez dłużnika ze swego majątku nieruchomości o wartości 600.000 zł pozostaje w oczywistym związku przyczynowym z niewypłacalnością dłużnika.

Odnosząc się do ostatniego z zarzutów dotyczącego naruszenia art. 6 k.c., art. 230, art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 5 k.c. i art. 58 § 2 k.c. wskazać należy, że jest on niezasadniony. Sąd Rejonowy odniósł się w uzasadnieniu do podniesionego przez pozwanego zarzutu, wskazując, że uznał twierdzenia pozwanego za nieudowodnione i wskazując przyczyny takiego wniosku. Brak jest podstaw do stwierdzenia, że ocena ta nastąpiła z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów. Wskazać należy również, że nie może powoływać się skutecznie na ochronę z art. 5 k.c. ten, kto sam narusza zasady współżycia społecznego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2000 r. o sygn.. akt V CKN 448/00, opubl. LEX nr 510984).

Mając na uwadze powyższe rozważania, apelacja podlegała oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. Pozwany jako przegrywający powinien zwrócić powodowi koszty postępowania apelacyjnego, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika powoda w kwocie 1.200 zł, ustalone na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.